

Rapp-Kalle återupprättad

Rapp-Kalle är ett sådant där namn som bara flyter förbi. Knappt någon vet vem han var när man spelar hans låtar. Men nu finns det besked att hämta. Västlands hembygdsförening och Västlands Spelmanslag har forskat i Rapp-Kalle, eller Carl Johan Medén (bara en sån sak) som han hette. Rapp-Kalle till ära har också

hembygdsföreningen och spelmanslaget helt chevalereskt låtit döpa om Västlandsstämman till Rapp-Kallestämman. Dessutom har man givit ut en broschyr skriven av Henry Lindgren, ordförande i Västlands spelmanslag, till minne av spelmannen från Rappbacken i Västlands socken, Tierps kommun. I den står att läsa om hans bohemliv, hans supande och hans umgänge med patrasch, tattare.

Minnesstenen avtäcktes den 11 september i Västland i närvaro av bland andra kyrkoherde Christer Fagerlund och spelmannen Gösta Hellström.

En ganska typisk bild av den svenske spelmannen, som också Gunnar Ternhag slog fast i sin avhandling om Hjort-Anders. En orolig ande, som försörjde sig som gårdfarihandalre och på hästaffärer.

Men ändå tålde han att hedras ändå. Vid hembygdsgården har han nu en minnessten rest över sig, denne spelman som inte ens fick en hederlig begravning på grund av kyrkans förkastelse över honom. Stenen restes i samband med stämman 11 augusti. Stenen är hämtad från Rapp-Backen, där han bodde. En plakett skall också resas på den plats där stugan en gång stod.

Rapp-Kalle föddes i Västland 1843 som oäkting till pigan Sofia Holmström. Vem fadern var vet ingen. Sofia tjänade som piga hos olika bönder och det var inte ovanligt på den tiden att husbönderna förnekade faderskapet.

Kalle fick pröva på många olika yrken. Han hamnade i Hälsingland, i Forsa, Hudiksvall, Bergsjö och Hassela. Det var där han lärde sig spela fiol av samtidens storspelmän. På en marknad i Hudiksvall träffade han en annan spelman från Västland, Karl-Olov Levén.

Rapp-Kalle bodde vid Rappbacken i Västland, i en stuga efter Marmavägen, söder om Sättra, för den som vill spåra upp hans hemtrakter. Idag kan platsen tyckas lite avsidat. Men på den tiden var det livlig trafik förbi stugan. Timmer och järn fraktades till järnvägen i Marma.

Rapp-Kalles affärer gick dåligt. Han drygade ut

kassan med spelningar på bröllop och andra fester.

Många betraktade Carl Johan som en styv fiolspelman. Han försökte sig också på nyckelharpa men med dåligt resultat. Han var inte notkunnig utan lyssnade till sig låtar. Han gjorde dock vissa minnesanteckningar. Det han spelade - och speciellt den vals som är mest känd - fick han säkert hjälp med att teckna ner. Hans sambo och sedermera hustru Kaisa Greta var ofta med på festerna som kokerska eller servitris.

En natt när de var på bröllopsspelning brann stugan ner. Det enda som kunde räddas var den stol som Kalle brukade sitta och spela på. Stolen finns än idag på museet vid hembygdsgården. Några försäkringar hade paret förstås inte råd med så branden var en katastrof. Det blev fattigvården och en undantagsstuga vid Fagervallen. Även dit kom "patrisk". Det var tjo och tjim.

På Fagervallen bodde paret i tolv år. Rapp-Kalle avled 12 november 1906, 62 år gammal. Han begravdes i "allmänna varv" mellan kyrkogrinden och kyrkoporten i Västlands kyrka. Så gjorde man med illa sedda, bohemiska spelmän.

Kaisa Greta bodde kvar i undantagsstugan ända till 1936. Hon flyttade då till Hälsingland där hon hade en son. Strax efter flytten avled hon.

PEO ÖSTERHOLM